

Paragraaf D Financiering

gemeente

Winterswijk

Inleiding

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is een gezonde financiering te bevorderen, bij te dragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt te handhaven.

In het treasurystatuut zijn de beleidskaders voor Winterswijk opgenomen. Zo is vastgelegd dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en het beheer prudent (verstandig) is. De provincie houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Dit doet de provincie op basis van gegevens die wij verstrekken op grond van de Wet fido. Hierbij is een aantal onderwerpen van belang:

- Kasbeheer: maximaal aan te trekken daggelden.
- Risicobeheer: renterisiconorm minimalisatie van het renterisico.
- Gemeentefinanciering: de relatie tussen kort- en langlopende leningen en de korte- en langetermijnbehoefte aan geld.
- Schatkistbankieren: tijdelijk uitzetten van overtollige gelden bij het Rijk.

De Wet fido stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden; het gaat hierbij vooral om regels om financiële risico's ten aanzien van aangetrokken en uitgezette middelen en ten aanzien van het beheer van de treasury te beheersen.

Kasbeheer

Om een grens te stellen aan korte financiering (met een looptijd tot één jaar) is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddelde korte financiering, de netto vlottende schuld, moeten we elke drie maanden toetsen aan de kasgeldlimiet. Hiervoor nemen we het gemiddelde van de korte financiering bij het begin van het kwartaal. Het doel van de kasgeldlimiet is om het risico van rentefluctuaties voor kort lenen te beperken. We hebben de gemiddelde kasgeldlimiet in 2021 niet overschreden.

Schatkistbankieren is verplicht

Sinds 15 december 2013 kunnen gemeenten geen overtollige gelden meer uit zetten bij de banken. We moeten deze gelden verplicht overboeken naar het Rijk(schatkistbankieren).

Risicobeheer

De Wet fido geeft een aantal verplichte elementen die risico's beperken. Een belangrijk uitgangspunt in de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan lange financiering (met een looptijd langer dan één jaar) is in deze wet de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat betekent dat we in een jaar 20% van ons begrotingstotaal mogen vernieuwen (via herfinanciering en/of renteherziening). Hierdoor moeten gemeenten hun vaste leningenportefeuille spreiden, zodat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden verdeeld.

Er zijn verschillende financiële risico's te onderscheiden

Onder financiële risico's verstaan we zowel renterisico's (van vaste en vlottende schuld) als kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's. De Wet fido geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken.

We kennen vlottende en vaste schulden

Vlottende schulden zijn de schulden die wij op korte termijn moeten aflossen. Vaste schulden zijn schulden met lange looptijd. Ieder jaar verantwoorden we onze schulden bij de jaarrekening in de balans.

We kunnen leningen afsluiten om onze liquiditeitspositie in stand te houden

We hebben de mogelijkheid om dag-, week-, en maandgeldleningen af te sluiten waarmee we onze liquiditeitspositie op korte termijn in stand kunnen houden. Een lening met een looptijd van meer dan 1 jaar is voor de gemeente een langlopende geldlening. Er is dan ook geen risico dat we onze schulden op korte termijn niet kunnen betalen. Regelmatig bepalen we daarvoor het saldo van de lopende rekening. Mede op basis van adviezen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) bepalen we of we overschotten voor een bepaalde periode wegzetten of dat we tekorten voor de langere termijn financieren. Op deze manier geven we invulling aan het saldo- en liquiditeitsbeheer.

We trekken daggelden aan binnen de hiervoor in de Wet fido gestelde normen

Daarnaast toetsen we ieder kwartaal door middel van een periodieke controle of we aan de kasgeldlimiet voldoen.

Gemeentefinanciering

Over de bestaande langlopende geldleningen loopt de gemeente geen renterisico. Er is geen renteaanpassing op een langlopende geldlening mogelijk.

De omvang van onze leningenportefeuille nam in 2021 af

Uit onderstaande tabel over het verloop van de langlopende leningen blijkt dat de omvang van onze leningenportefeuille in 2021 is gedaald met € 10,9 miljoen.

We namen geen nieuwe langlopende leningen op

Na de aflossing op de leningen heeft de gemeente Winterswijk per 31 december 2021 een bedrag van € 64,2 miljoen (31 december 2020 € 75,1 miljoen) opgenomen aan langlopende geldleningen tegen een gemiddeld rentepercentage van 2,645%. Er zijn geen nieuwe langlopende leningen opgenomen in 2021.

omschrijving	begindatum	eindjaar	rente	Restant hoofdsom	Aflossing	Rente:
	lening	lening	%	31-12-2021	2021	2021
Waterschapsbank 2002	2002	2027	2,45	1.200.000	200.000	33.483
BNG 2003	2003	2028	4,309	2.800.000	400.000	129.270
Waterschapsbank 2004	2004	2029	4,548	3.200.000	400.000	148.568
BNG 2004	2005	2030	4,405	7.200.000	800.000	317.160
BNG 2007	2007	2032	4,26	5.280.000	480.000	236.856
BNG 2007	2008	2028	4,738	3.850.000	550.000	191.099
BNG 2008	2018	2023	0,22	2.681.564	1.340.782	8.726
BNG 2011 FIX	2011	2021	3,44		6.000.000	206.400
BNG 2011	2011	2031	3,65	8.000.000	800.000	321.200
Groningen 2013 fix 10 jaar	2013	2023	2,45	5.000.000		122.500
Provincie Noord Brabant	2018	2048	1,7	10.000.000		170.000
BNG	2020	2030	0,11	5.000.000		5.500
BNG	2020	2035	0,325	5.000.000		16.250
BNG	2020	2040	0,425	5.000.000		21.250
Totaal leningen				64.211.564	10.970.782	1.928.262

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft per 15 december 2013 het schatkistbankieren ingevoerd. Dit is een wettelijke overeenkomst die bepaalt dat “overtollige gelden” alleen nog mogen worden uitgezet op rekening-courant bij de Staat der Nederlanden of onderling bij andere decentrale overheden (behalve bij de eigen provincie).

Eén van de doelstellingen hiervan is het verlagen van de EMU-schuld (schuld van de Economische en Monetaire Unie).

Bij het schatkistbankieren wordt gewerkt met een drempelbedrag. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar 0 (nul). Het drempelbedrag is vastgesteld op 0,75% van het

begrotingsbedrag. Voor de gemeente Winterswijk is dit voor 2021 (op basis van de raming begroting 2020) een bedrag van € 751.000 per dag.

Het schatkistbankieren kent geen lening faciliteiten. Ook het “rood” of debet staan op een schatkistrekening is niet toegestaan.

Het Rijk geeft hiervoor een rentevergoeding op basis van Eonia (Euro OverNight Index Average). Eonia is het ééndaags interbancaire rentetarief voor het eurogebied.

SCHATKISTBANKIEREN					
Bedragen x € 1.000		Verslagjaar			
		2021			
-1	Drempelbedrag kwartaal 1 en 2	751			
-1	Drempelbedrag kwartaal 3 en 4	2.002			
-1	Berekening drempelbedrag				
		Verslagjaar			
(4a)	begrotingstotaal verslagjaar	100.102			
	Drempelbedrag met een minimum van 250.000				
	Kwartaal 1 en 2 (100072 x 0,75%+ rekening courant van derden)	751			
	Kwartaal 3 en 4 (100072 x 2,00%+ rekening courant van derden)	2.002			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
-2	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen	251	488	465	463
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	500	263	1537	1539
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
-2	Brekening kwartaalcijfer op basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
(5a)	Som van de per buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedrag tellen als nihil)	0	0	0	0
(5b)	Dagen per kwartaal	90	91	91	92
(2) = (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	0	0	0

Kasstroom overzicht

In onderstaand overzicht staat de kasstroom over het jaar 2021 en het jaar 2020. Het saldo per 31 december 2021 van € 18.285.000 (N) is als volgt opgebouwd:

Liquide middelen € 587.000 V

Kortlopende vorderingen € 12.033.000 V

Kortlopende schulden € 30.905.000 N

Saldo (*1.000) € 18.285.000 N

We sloten zo weinig mogelijk nieuwe langlopende leningen af. Financiële tekorten dekten we in de eerste instantie vooral door kortlopende leningen af. In de kortlopende schulden zit een kortlopende lening van € 17.500.000.

Kasstroom (*1.000)	2020	2021	2021
	jaarrekening	begroting	jaarrekening
Saldo per 1 januari	-5.625	1.886	1.886
Operationele activiteiten			
Saldo van baten en lasten	-2.682	-2.495	-1.072
Afschrijvingen	5.468	5.455	5.493
Voorzieningen (toevoegingen)	1.155	779	1.641
Voorzieningen (onttrekkingen)	-727	-791	-781
Saldo operationele activiteiten (A)	3.214	2.948	5.281
Investeringsactiviteiten			
Investerings (incl. inkomsten)	-7.136	-3.364	-4.848
Saldo investeringsactiviteiten (B)	-7.136	-3.364	-4.848
	2019	2020	2020
Financieringsactiviteiten			
Verstrekte leningen-ontvangen aflossingen			
Verstrekte leningen/ontvangen aflossingen	2.904	515	-9.634
Aflossing lening	-6.471	-12.268	-10.970
Opgenomen lening	15.000	5.343	
Afronding		1	
Saldo financieringsactiviteiten (C)	11.433	-6.409	-20.604
Saldo per 31 december	1.886	-4.939	-18.285

Rentevisie

Het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen was in 2021 2,645%. De rente is in belangrijke mate afhankelijk van de economische ontwikkeling, inflatie en de rentepercentages voor langlopende gelden. Door onder andere de coronacrisis en recente ontwikkelingen in Oekraïne is de ontwikkeling van de rente extra moeilijk te voorspellen. De laatste maanden zien we de rente weer stijgen. Dit heeft echter geen invloed op onze visie. We kijken jaarlijks ongeveer vier jaar vooruit voor een inschatting van onze liquiditeitsbehoefte waarbij we optimaal gebruik maken van de kasgeldlimiet voor zogenaamde korte financiering alvorens we langlopende afsluiten.

Omslagrente

De omslagrente (interne rentepercentage) is geëvalueerd. Het interne rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie is 1,63% en voor de overige activa gesteld op 2,0%. Het voordelig resultaat van € 917.000 betekent dat we het interne rentepercentage omlaag bijstellen naar 1,5%.

	Bedrag
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.928.000
b. De externe rentebaten	-137.000
	1.791.000
c. De rente die aan grondexploitatie moet worden toegerekend	-
	102.000
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: riolering)	0
	-102.000
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.689.000
d1 Rente over eigen vermogen	0
d2 Rente over voorzieningen	0
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	1.689.000
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.606.000
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	917.000

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan de financiering op lange termijn. Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt wordt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn gespreid.

In onderstaand overzicht staat de berekening vermeld van het renterisico op de vaste schuld, de berekening van de renterisiconorm en de toetsing van het renterisico aan de renterisiconorm.

Berekening renterisiconorm en risico:		Bedragen * € 1.000
1a	Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b	Renteherziening vaste schuld u/g	0
2	Netto rente herziening (1a-1b)	0
3	Betaalde aflossingen	10.970
4	Renterisico op vaste schuld (2 + 3)	10.970
Rentenorm:		
5	Begrotings- en rekestotaal	100.102
6	Bij ministerie regeling vastgesteld %	20%
7	Renterisiconorm	20.020
Toets rente risiconorm:		
7	Renterisiconorm	20.020
4	Renterisico op vaste schuld (aflossing en renteherzieningen)	10.970
8	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7-4)	9.050

Kasgeldlimiet

Er wordt getracht de kasgeldlimiet optimaal te benutten vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld, zoals bijvoorbeeld kasgeld, vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

In een jaar mag de kasgeldlimiet maximaal twee kwartalen worden overschreden. In 2021 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

In onderstaand overzicht ziet u het verloop van het kasgeldlimiet per kwartaal.

Kasgeldlimiet 2021				
Kasgeldlimiet (Bedragen * € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting	100.072	100.072	100.072	100.072
1 <u>Toegestane kasgeldlimiet</u>				
in procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
in bedragen	8.506	8.506	8.506	8.506
2 <u>Omvang vlottende schuld</u>				
Opgenomen gelden < 1 jaar	5.666	9.000	7.333	1.000
Overige geldleningen (geen vaste schuld)				
<i>Totaal</i>	5.666	9.000	7.333	1.000
3 <u>Vlottende middelen</u>				
Contante gelden in kas				
Tegoeden in rekening-courant	4.227	6.279	12.182	7.222
Overige uitgaande gelden < 1 jaar				
<i>Totaal</i>	4.227	6.279	12.182	7.222
<u>Toets kasgeldlimiet</u>				
Toegestane kasgeldlimiet	8.506	8.506	8.506	8.506
4 Totaal netto vlottende schuld (2-3)	1.439	2.721	-4.849	-6.222
Ruimte (+) / Overschrijding (-); 1-4	7.067	5.785	13.355	14.728

